Wolfert Lyceum

Openbare daltonschool voor gymnasium, atheneum en havo | Lansingerland

Anti-pestprotocol

versie september 2026

Inhoudsopgave

1. Waarom een anti-pestprotocol?
2. Uitgangspunten
3. Preventieve maatregelen
4. Repressieve/curatieve maatregelen
5. Concrete pedagogische invulling
6. Preventie en aanpak van pesten via sociale media

1. Waarom een anti-pestprotocol?

Het Wolfert Lyceum wil de leerlingen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin zij zich harmonieus kunnen ontwikkelen. Docenten en andere medewerkers bevorderen deze ontwikkeling door het scheppen van een veilig klimaat en een prettige werksfeer in de klas en op school.

Met behulp van dit onderwijsprotocol tegen pesten proberen wij het probleem van het pestgedrag onder leerlingen aan te pakken door samenwerking met alle betrokken partijen. Hiermee wil het Wolfert Lyceum het geluk, het welzijn en de toekomstverwachting van de leerlingen verbeteren.

De medezeggenschapsraad, de directie, de dalton(leerlingen)raden en het personeel van het Wolfert Lyceum verklaren het volgende:

‘Pesten is een wezenlijk en groot probleem. Pestgedrag is schadelijk tot zeer schadelijk voor leerlingen, zowel voor de slachtoffers als voor de pesters. Dit ernstige probleem moet aangepakt worden.’

De ondertekenaars van dit protocol verplichten zich tot het volgende:

- hulp bieden aan de gepeste leerling;
- hulp bieden aan de pester;
- hulp bieden aan de meelopers;
- hulp bieden aan de zwijgende middengroep;
- hulp bieden aan de docent;
- hulp bieden aan de ouders;
- alle betrokkenen bewust maken en bewust houden van het probleem;
- gericht voorlichten van alle betrokkenen bij de school;
- het aanstellen van een contact(vertrouwens)persoon;
- het aanbieden van toegankelijke, goede informatie over het probleem.

Elke twee jaar wordt dit protocol geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.

Dit protocol wordt op de website geplaatst en alle ouders worden hiervan in kennis gesteld.

NB: omwille van de leesbaarheid hebben we in dit stuk gekozen voor de ‘hij-vorm’. Overal waar ‘hij’ staat, kan ook ‘zij’ gelezen worden.

2.Uitgangspunten

- Het Wolfert Lyceum vindt de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen erg belangrijk. Respectvol met elkaar omgaan en accepteren dat iedereen uniek is, zijn hierbij de uitgangspunten.
- Wij willen voor alle leerlingen een veilige school zijn. Dit brengt met zich mee dat wij expliciet stelling nemen tegen pestgedrag en concrete maatregelen nemen wanneer wij pestgedrag signaleren of gemeld krijgen. Pesten is namelijk een wezenlijk en groot probleem. Indien dit probleem niet snel opgelost wordt, heeft dat verregaande gevolgen voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van de betrokken leerlingen.

3.Preventieve maatregelen

- De school houdt zich aan het leerlingstatuut van de Wolfert van Borselen scholengroep en heeft daarnaast specifieke leefregels opgesteld (beide zijn te vinden op de website).
- Alle leerlingen tekenen bij inschrijving een intentieverklaring, waarin ze beloven mee te werken aan het behouden van een veilige school.
- Aan het begin van ieder schooljaar bespreken alle mentoren deze regels met de leerlingen en maken ze in samenspraak met hun leerlingen verdere klassenafspraken.
- Docenten werken actief aan het bevorderen van een goed pedagogisch klimaat in hun groepen.
- Mentoren in de onderbouw en coaches in de bovenbouw bespreken met hun leerlingen welke stappen zij nemen als er pestgedrag voorkomt in de groep.
- In de brugklas wordt in het kennismakingskamp bewust aandacht besteed aan het ontwikkelen van een positieve groepsdynamiek.
- In de brugklas krijgen de leerlingen een voorstelling te zien over pesten en de gevolgen van pesten. Alle rollen (gepeste, pester, meeloper, zwijgende middengroep) komen in dit toneelstuk aan de orde. Deze voorstelling is bedoeld om bewustwording te creëren bij de leerlingen en door de gevolgen van pesten visueel te maken. De leerlingen worden tijdens het toneelstuk actief betrokken en met de klas worden afspraken gemaakt om pestgedrag te voorkomen.
- Ook in de mentor-/coachlessen in de hogere leerjaren wordt hier aandacht aan besteed.
- Wij maken afspraken met de leerlingen over hoe zij pestgedrag kunnen herkennen en hoe ze erop kunnen reageren. We maken duidelijk aan de leerlingen dat vertellen over gesignaleerd pestgedrag geen ‘klikken’ is, maar een manier om andere leerlingen te helpen.
- Als een leerling een probleem niet met de eigen coach wil bespreken, staat het hem vrij om ieder ander personeelslid te benaderen. Dit teamlid informeert

de leerling over het feit dat hij dit als docent dit wel moet bespreken met de coach, de afdelingscoördinator of de teamleider.
- Bij de coachoverdracht aan het eind van een schooljaar is pestgedrag, indien nodig, onderwerp van gesprek tussen de oude en de nieuwe coach.

4.Repressieve maatregelen

- Als er sprake is van pestgedrag bespreekt de coach/mentor dit met de betrokken leerlingen. Dit gesprek staat niet op zichzelf, maar wordt zo nodig herhaald zodat het probleem goed aangepakt kan worden. Van de gesprekken worden aantekeningen gemaakt die zowel bij gepeste als bij de pester(s) in het magister-logboek opgenomen worden.
- Als er geen verbetering optreedt en sprake is van herhaald pestgedrag worden de ouders van de pester op school uitgenodigd en worden de ongewenste gebeurtenissen door de coach/mentor besproken met de pester en zijn ouders. Aan het eind van dit gesprek worden de met de pester gemaakte afspraken uitdrukkelijk doorgesproken en vastgelegd. Ook de op te leggen sancties bij overtreding van de afspraken worden daarbij vermeld. Gedacht kan worden aan uitsluiting van met name situaties die zich bijzonder lenen voor pestgedrag: pauzes, excursies, etc. Alle lesgevende docenten en de teamleider worden ingelicht over de gemaakte afspraken.
- Als het probleem zich blijft herhalen, nodigt de afdelinscoördinator of teamleider de ouders en de pester uit voor een volgend gesprek.
- Als het gedrag niet verbetert, kan de leerling besproken worden met de ondersteuningscoördinator.
- Als het gedrag van de pester niet aanzienlijk verbetert en/of de ouders van de leerling onvoldoende meewerken om het probleem aan te pakken, kan de teamleider overgaan tot bijzondere maatregelen, zoals het isoleren van de pester of een tijdelijke buiten-les-plaatsing met een maximum van drie dagen (zie ook: protocol schorsing en verwijdering van leerlingen). Ouders van de pester kunnen geadviseerd worden om uit te kijken naar een andere school voor hun kind.
- Als volgende stap kan de locatiedirecteur besluiten tot schorsing van de pestende leerling.
- Signaleren kan soms moeilijk zijn voor de school. Ouders horen soms meer dan coaches, mentoren en docenten. Ouders worden daarom op verschillende manieren (ouderavonden, nieuwsbrieven) gevraagd om alert te blijven op pestgedrag en bij subtiele signalen de school te informeren.

5.Concrete pedagogische invulling

Voor een leerling die op school stelselmatig gepest wordt door een of meer medeleerlingen wordt het naar school gaan bemoeilijkt en kunnen er angsten worden ontwikkeld. De leerling begrijpt vaak niet waarom hij gepest wordt. Dit is een probleem dat opgelost moet worden. Als dat niet snel gebeurt, heeft het heftige gevolgen voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van dit kind.

Wanneer er sprake is van pestgedrag in een klas is dit geen individueel probleem, maar een groepsprobleem. Er zijn verschillende belanghebbenden: het gepeste kind, de pester(s), de meelopers, de zwijgende middengroep, de ouders, de lesgevende docenten en de coach/mentor. Dit houdt in dat een adequate aanpak van het probleem zich moet richten op gelijktijdige hulp aan al deze groepen.

Een gepeste leerling is meestal een onschuldig kind. In veel gevallen zal het zo zijn dat de pesters hun agressie, ontstaan door frustratie die ze thuis of op school ervaren maar niet durven uiten, op deze leerling richten.

Concreet betekent dit:

<u>a. Hulp aan de gepeste leerling</u>
De gepeste leerling heeft een heel vervelende ervaring doorgemaakt en moet deze verwerken. De leerling krijgt daarom de gelegenheid om regelmatig met een oor hem persoon gekozen te praten. Dit kan de coach of mentor zijn, een ander teamlid of een lid van het ondersteuningsteam van de school.

Het ondersteuningsteam van de school mag alleen voor individuele begeleiding ingezet worden na toestemming van de ouders. In overleg met het ondersteuningsteam kan ook externe deskundige hulp ingeroepen worden, bijvoorbeeld middels een sociale vaardigheidstraining.

Het is zinvol om de leerling de negatieve gebeurtenissen in een soort dagboek te laten schrijven. Enerzijds voor de begeleider, omdat die aan de omvang van de notities kan zien hoe het die week gegaan is, anderzijds voor de leerling zelf, die op die manier leert om vervelende gebeurtenissen van zich af te schrijven.

Op een vast moment wordt (in ieder geval in het begin) wekelijks een gesprek gevoerd waarin de leerling vertelt wat er goed en fout ging in die week. Later kan de frequentie geleidelijk teruggebracht worden naar bijvoorbeeld één keer per maand. Daarnaast werken we op school vaak met de methode ‘van pesten naar samenwerken’ ontwikkeld door Sue Young. Dit is een oplossingsgerichte methode, waarbij er d.m.v. een supportgroep, pestgedrag omgezet wordt in positief en betrokken gedrag in de klas. Er wordt niet gesproken over 'pesten' en 'schuld'. Kinderen leren verantwoordelijkheid te nemen en een positieve rol te spelen voor

elkaar. De supportgroep zorgt ervoor dat de rest van de klas meegaat in een positieve spiraal, met als resultaat een betere sfeer en een veilig klimaat.

b. Hulp aan de pester(s)
Leerlingen die pesten, hebben onvoldoende controle over hun agressie.

De hulp aan deze leerlingen bestaat uit een aantal onderdelen:

- een gesprek met coach/mentor en/of afdelingscoördinator/teamleider waarin duidelijk gemaakt wordt welk gedrag niet getolereerd wordt. Hiervan wordt een notitie gemaakt in het magister-logboek;
- een afspraak voor één of meer vervolggesprekken;
- duidelijk aangeven welke straf er volgt, mocht het gedrag zich weer voordoen (buiten de les-plaatsing, schorsing);
- informeren van betrokken docenten, zodat deze alert kunnen zijn op eventuele herhaling;
- ouders informeren over het pesten en de mogelijke consequenties bij herhaling.

Dit alles wordt vastgelegd in het magister-logboek.

Als bovenstaande stappen niet het gewenste resultaat hebben, voeren de coach/mentor en/of afdelingscoördinator/teamleider een aantal gesprekken met de pestende leerling waarin geprobeerd wordt om de oorzaak van het pesten te achterhalen. In die gesprekken wordt ook geprobeerd om de pester gevoelig te maken voor hetgeen hij aanricht bij de gepeste leerling. Als het pestgedrag blijft voortduren, wordt de ondersteuningscoördinator ingeschakeld.

Bij uitblijven van verbetering kunnen ouders geadviseerd worden te kijken naar een andere school voor hun kind.

c. Hulp aan de meelopers
Pesters opereren vaak in groepen, waarin de leerlingen niet allemaal dezelfde rol vervullen. Sommigen nemen het initiatief, anderen volgen omdat ze geen ‘nee’ durven te zeggen. Die laatste groep, de meelopers, vraagt om een aparte aanpak.

De coach/mentor gaat ook met deze groep in gesprek en probeert ze ervan te doordringen dat ze de moed moeten opbrengen om de pester(s) aan te spreken op hun gedrag.

d. Hulp aan de zwijgende middengroep
De zwijgende middengroep is van essentieel belang voor een succesvolle aanpak van het probleem. Als deze groep namelijk eenmaal in beweging is gebracht, hebben pestende leerlingen weinig meer te vertellen.

Deze middengroep kan zowel door de coach/mentor als de ouders aangesproken worden.

Stappen hierbij kunnen zijn:

- met de groep praten over het pesten en hun rol daarbij;
- bespreken en afspreken welke gedragsverandering van hun kant nodig is om het pesten te stoppen;
- de groep herinneren aan eerder gemaakte afspraken in de mentor-/coachlessen;
- het docententeam inlichten over de gemaakte afspraken.

e. Informeren en inzetten van ouders

Voor de ouders van de gepeste leerling is het belangrijk dat de school duidelijk maakt de aanpak serieus te nemen. Met hen vindt overleg plaats over de aanpak en de begeleiding van hun kind. Ook wordt regelmatig gevraagd hoe het met hun kind gaat (in eerste instantie een- of twee wekelijks, later maandelijks).

De ouders van de pesters moeten op de hoogte gebracht worden van de handelingen van hun kind. Zij moeten weten dat hun kind gedrag vertoont waarover zij zich ernstig zorgen moeten maken en er moet op aangedrongen worden dat ook zij met hun kind in gesprek gaan.

De ouders van de middengroep moeten weten dat zowel zij als hun kind bij de coach/mentor terecht kunnen als zij merken dat er gepest wordt. Het is belangrijk dat zij inzien dat het geen ‘klikken’ is, maar aanzet geeft tot de oplossing van een probleem.

Het is belangrijk dat alle ouders met hun kinderen praten over pesten, de verschillende rollen hierin en de consequenties ervan.

f. Rol van de coach/mentor

Zoals blijkt uit bovenstaande actiepunten, heeft de coach/mentor in dit alles een zeer belangrijke rol:

- bescherming bieden aan de gepeste leerling;
- duidelijk maken aan de pesters wat de gevolgen zijn bij herhaling;
- de pesters, de meelopers en de zwijgende middengroep helpen hun gedrag te veranderen;
- Eventuele vervolghulp inschakelen voor de leerlingen;
- ouders informeren;
- verslaglegging in het magister-logboek.

Voor hulp en advies kan de mentor aankloppen bij de teamleider en de ondersteuningscoördinator.

6.Preventie en aanpak van pesten via sociale media

Voor pesten via sociale media kan en moet in grote lijnen dezelfde aanpak gevolgd worden als hierboven beschreven. Probleem hierbij is dat de signalering moeilijker is.

We zijn deels afhankelijk van de ouders. In de kennismakingsavonden met de brugklasouders moet benadrukt worden, dat het belangrijk is dat zij een oogje houden op het internetgedrag van hun kind(eren). Daarnaast moet de leerlingen in de lessen mediawijsheid (bijvoorbeeld als onderdeel van het vak digitale geletterdheid in de brugklas) duidelijk gemaakt worden, wat de gevaren van digitaal pesten zijn en moet ook hier benadrukt worden dat melden van digitaal pesten bij ouders of mentor geen ‘klikken’ is, maar helpen bij het oplossen van een ernstig probleem.